

KICK-OFF EVENT 15 MAART 2024**VERSLAG VAN VRAGEN****Q&A 1**

1. In de presentatie werd ergens vermeld: 'liefst geen straf uitspreken', hoe moeten we dit interpreteren?
  - a. Hoe strenger de sanctie, hoe duidelijker je moet zijn. Dit kan uitdagend worden bij doelregelgeving. Je moet veel specificeren of criteria voor doelregelgeving duidelijk stellen. Wat niet wil zeggen dat doelregelgeving als gevolg heeft dat je niet mag sanctioneren.
  - b. Hoe pak je vrijbuitersgedrag aan als je niet kan sanctioneren?
    - i. Je gaat meer moeten specificeren.
    - ii. Hoe normgetrouw is de doelgroep? Dit bepaalt welke sancties je invoert. Je moet afwegingen maken en vooraf in schatten hoe de handhaving gaat zijn.
2. Regelgeving die ook over mensenrechten gaat, bijvoorbeeld rechten van patiënten, rechten van cliënten. In hoeverre zijn die minimumwaarden te verzoenen met doelregelgeving?
  - a. Het is altijd contextafhankelijk, de bestaande wetgeving beperkt. Doelregelgeving bestaat nooit an sich, het is altijd een samenhang met andere regelgeving. Er is heel weinig regelgeving waarin geen doelregelgeving terug te vinden is.
  - b. We stuiten altijd wel ergens op grondrechten, de criteria die wij gebruiken zijn voor een groot deel gehaald uit het EVRM.
3. In verband met de boerenprotesten, één van de opmerkingen is dat er veel regelgeving is met heel specifieke elementen die nageleefd moeten worden. Kunnen wij in Vlaanderen toch over gaan naar meer doelregelgeving, rekening houdend met het feit dat er enerzijds veel wantrouwen heerst tussen de boeren en de beleidsmakers en anderzijds dat er ook Europees strikte richtlijnen gelden?
  - a. Vertrouwen is inderdaad essentieel element en de rol hiervan is precies wat we gaan onderzoeken. We werken hoofdzakelijk rond twee domeinen waarvan één erg is gedomineerd door Europese regelgeving. Dat zijn ook factoren waar je rekening mee moet houden.
  - b. Als econoom kijken we niet naar één wetgeving, we kijken naar een bedrijf/boer/ondernemer, we kijken welke kosten deze heeft van alle bestaande regelgeving en kijken dan waar is daar nog plaats voor doelregelgeving. Voor landbouw zou het goed zijn om te kijken wat de hoeveelheid aan regelgeving is en welke ruimte is er voor doelregelgeving en kunnen wij daar in Vlaanderen iets aan doen of zit dat op een ander beleidsniveau.

Q&A 2

1. Wat is de rol van locatie? Hoe wordt dit benaderd in het Nederlandse beleid? Er lijkt een tweedeling te zijn tussen Omgeving en Leefmilieu.
  - a. Meetbare regels geven aan waar aan voldaan moet worden (bijvoorbeeld afstanden, bepaalde normen). Het is vaak mogelijk om daarvan af te wijken als dit goed beargumenteerd wordt bij het specifieke ruimtelijke plan. De MER speelt daar ook

- een rol in waar deze aspecten ook naar voor komen. Voor bedrijven proberen we die ruimtelijke ordening makkelijker te maken door ervoor te zorgen dat de effecten binnen het eigen bedrijfsterrein moeten worden opgevangen. Als dit niet kan, moet je gaan nadenken hoe deze effecten ook daarbuiten een rol kunnen spelen.
2. Het omgevingsrecht wordt opgesplitst tussen het leefmilieurecht (activiteit) en het gebiedsgerichte (ruimtelijke ordening). Bij de invoering van de nieuwe Omgevingswet, heeft u (de Rijksoverheid) evaluatie voorzien doorheen de tijd? Misschien in de wet zelf, en wat zijn de criteria op basis waarvan u gaat evolueren? Effecten op milieu of ook vermindering van de regeldruk?
    - a. Het is zeker niet de bedoeling om het te scheiden, het zit in de Omgevingswet bij elkaar. Het maakt het mogelijk om in ruimtelijke ordening ook klassieke milieuregels te stellen. De klassieke milieuregelgeving heeft vaak ook ruimtelijke implicaties. In de omgevingswet komt dit samen.
    - b. Veel regels werden meegenomen vanuit andere wetten, en deze werden dus al meermaals geëvalueerd. We hebben een evaluatiecommissie in het leven geroepen in het parlement, deze nemen de effecten op leefomgeving mee op en ook andere aspecten (draagvlak, ...). Het plan is ook niet in beton gegoten, er zullen altijd nieuwe evaluatievragen opkomen die de commissie dan kan meenemen. Er wordt geëvalueerd door middel van meetbare parameters maar ook studies.
  3. Privaatrechtelijke standaarden als manier om met doelregelgeving invulling te geven. Op een bepaald moment wordt privaatrechtelijk ook publiekrechtelijk. Op welke manier, wat is uw ervaring in die context?
    - a. We maken veel gebruik van privaatrechtelijk ontwikkelde standaarden, dat geldt zowel voor de maatregelen als van de analysemethoden. We proberen er heel concreet te duiden als we naar een privaatrechtelijke standaard verwijzen, welke het is. We verwijzen naar een concrete versie. Het risico kan zijn dat het belang van sommige spelers onvoldoende wordt meegenomen, daar hebben we dan de mogelijkheid van gelijkwaardige oplossingen voor. Iedereen die het in zijn situatie onredelijk vindt om de privaatrechtelijke standaarden te volgen, kan dit bij de overheid duiden en een alternatief voorstellen.
  4. Algemene zorgplichten: in Vlaanderen zitten er een paar algemene zorgplichten die bestuursrechtelijk gesanctioneerd worden. In de praktijk speelt dat vooral een rol om de echte vrijbuiters er uit te halen. Bij bedrijven zien we vaak dat het bij calamiteiten direct paniek is, dan kan er ook handhavend opgetreden worden.
    - a. In de Nederlandse situatie zou ik spreken over de specifieke zorgplichten, vaak zit het inderdaad in het rode gebied (evident verkeerd handelen). Daarnaast biedt het ook een soort basis voor eventueel maatwerk of nadenken over de gelijkwaardige maatregelen. Bij de lagere treden van de ladder geven we ook altijd duidelijk aan wat het bepaald doel erachter is. De handhaver / beoordelaar kan dan ook kijken naar de specifieke zorgplicht. De wetgever kan denken met een zorgplicht te werken maar de praktijk vult het in met middelen. Als er heel specifieke dingen zijn kunnen we best met voorbeelden laten zien, wat is gebeurd en hoe reageren we erop?

Q&A 3

1. 11 principes voor toezicht en handhaving: eerste principe vertrouwen, vertrouwen is een moeilijk principe. Er zijn nog andere partijen (media, ...), die moeten ook vertrouwen hebben in een sector en van een toezichthoudende overheid. In de 11 principes zitten al meer principes van doelregelgeving, meer in dialoog gaan, hoe geef je iets vorm. Bereid om meer informatie te delen.
2. Drang van de maatschappij naar een risicoloze maatschappij; hoe gaan jullie hiermee om?
  - a. Terechte opmerking, mensen verwachten veel meer veiligheid van de zorginstelling dan er thuis is. De vraag is, wat zijn de risico's die je kan toelaten. Eigen aan doelregelgeving is deze vraag, hoeveel vertrouwen geef je, welke risico's laat je toe, en op welke manier minimaliseer je deze? De sector kan mee kiezen door middel van belanghebbendenoverleg welke risico's aanvaardbaar zijn en hoe zorg je dat doelen bereikt worden. De media heeft hier ook een enorme impact op, en ook de regeldruk van politici om ook zichtbaar iets te kunnen doen. Het vraagt ook een soort van terughoudendheid van verschillende partijen om de doelregelgeving te laten bestaan.
  - b. Bedrijven zijn niet standaard voor doelregelgeving en hebben soms liever middelregelgeving. De belangenorganisaties zijn vaak meer geneigd naar doelregelgeving terwijl hun leden misschien liever iets meer sturing hebben. Bedrijven en gereuleerden zijn vaker iets meer risicoavers.
  - c. Toevoeging van de vraag steller: In welke mate is het idee om doelregelgeving in te voeren, gedragen vanuit het idee dat we daarmee minder risico's naar het beleid brengen en meer verantwoordelijkheid geven aan zij die het uitvoeren.
    - i. Typisch voor de algemene zorgplicht die je hebt naast de specifiekere bepalingen om toch maar niets te laten ontsnappen. Je gebruikt doelregelgeving om een ander doel te bereiken waarbij je vrijheid geeft aan de sector om hiertoe te komen.
3. Vanuit het departement Omgeving bereid om verder mee te werken, vooral vanuit de groep regelgeving maar we hebben ook handhavers in ons departement. Het idee van een kaderdecreet Omgeving is ook iets waar we aan denken. Maar bekommernis: regelgevers en rechtbanken belangrijk maar vergeet zeker niet dat de regering zelf heel veel initiatief neemt om regelgeving te maken. Vergeet zeker niet de adviespraktijk van de raad van state, die natuurlijk wordt aangestuurd door de regelgeving die wordt gemaakt.
  - a. Jeroen Van Nieuwenhoven van de raad van state werd reeds betrokken bij het project. Regelgevers en gerechtelijke actoren moeten we inderdaad niet samen zetten.
4. Vanuit de sector kinderopvang, we willen inzetten op ondernemerschap, sociaal ondernemerschap, verantwoordelijkheid leggen bij de organisatoren van kinderopvang. We willen de omslag naar doelregelgeving maken, we lopen daar al op vooruit in bijvoorbeeld ons Vergunningsbesluit dat werd aangepast. We hebben een belangrijk kapstokartikel in het besluit gezet dat het beleidsvoerend vermogen naar voren schuift. De regelgeving is al invoegen maar we zijn nog bezig om te bespreken wat het betekent voor toezicht en handhaving. Vragen die hier opduiken zijn vaak, wat is goed genoeg, ...? We zetten graag mee onze schouders eronder.

5. Hoe zal binnen het project omgegaan worden met rapportering en evaluatie, we merken dat er heel vaak niet gewacht kan worden tot de regelgeving echt van kracht is om te gaan evalueren. Hoe kan de evaluatie en rapportering gemaakt worden dat het geen dagdagelijkse evaluatie en rapportering wordt.
  - a. De vraag is, op welke termijn verwacht je iets te zien? Het tussenliggende element van de gedragsverandering is voor ons erg belangrijk, we kunnen dan aan de hand van gesprekken met actoren zien 'hoe passen jullie je aan?' zelfs nog voor er echt innovatie/uitkomst zichtbaar is in de praktijk. Dit is een balanceeroefening zowel binnen ons project als in de praktijk. De evaluatie-cycli mogen niet leiden tot een schip dat continu aan het schipperen is.
6. EWI, bijkomende mogelijkheid: we wensen innovatie te stimuleren, wat we gaan doen is samenzitten met de onderzoeksinstellingen zoals IMEC en VIB en VITO om via die experimentwetgeving en regelluwe zones zaken te proberen. Onderzoekscentra doen meer maatschappij gericht onderzoek, zij botsen meer en meer met wetgeving omdat ze maatschappij dienstig werken i.p.v. puur technologisch. Ze kunnen innovaties niet meer doorvoeren omdat ze gehinderd worden door wetgeving. We zouden tegen hen kunnen zeggen dat we als experimentwetgeving doelregelgeving invoeren. De innovatie van GOBAREG kan de innovatie van andere instanties helpen (VITO, IMEC, ...) Juristen van deze organisaties opleiden om deze regelgeving op te stellen en van hieruit naar de bevoegde overheden kunnen stappen.
7. Beleidsvoerend vermogen als concept is nuttig om te zien hoe dit in de praktijk gaat uitdraaien. Eigenlijk zijn we nog maar net bezig met kijken of die regelgeving gaat werken, gehandhaafd worden, geïnspecteerd worden, wij zijn benieuwd of dat überhaupt inspecteerbaar is en tot verantwoorde situaties gaat leiden. We kijken er zelf niet met vol vertrouwen naartoe. Het is waar dat de vorige regelgeving niet de vrijbuiters eruit haalde maar of dit de juiste situatie is, is ook niet zeker. We doen graag mee aan de opvolging van het project. Als belangenorganisatie van de gebruikers heb je niet altijd toegang tot alle informatie uit handhaving en toezicht.
8. Is er ook voldoende aandacht voor implementatie, vaak ligt de kracht bij een goede implementatie en ook hoe sectoren daarin ondersteund worden. Bijvoorbeeld de nieuwe Overkop werkingen, daar is nieuwe regelgeving. Voor je het weet wordt hier regelgeving al bijgestuurd zonder te weten of deze wel goed geïmplementeerd is.
  - a. We nemen mee in het onderzoek hoe een sector wordt begeleid bij het implementeren. Of dit vanuit de overheid of de sectororganisaties komt, valt nog te bekijken.
9. De niet-Vlaamse bestuurlijke betrokkenen, Europa, andere regio's, ... Op welke manier wordt dit betrokken? Zeker in zorg en gezondheid.
  - a. Sterke focus op Vlaanderen maar er zijn altijd verschillende regulerende overheden. We kunnen proberen om dit vast te leggen in adviesgroepen en meenemen in het verhaal. We kunnen kijken binnen de cases hoe dit invloed heeft en hoe deze elkaar beïnvloeden.
10. De Vlaamse overheid kan ook in dialoog gaan met de federale overheid om aan te tonen dat door federale regelgeving innovatie gehinderd kan worden waardoor de federale overheid ook door experimentele wetgeving hiermee verder kan gaan.